

การศึกษาเปรียบเทียบผลของการรับประทานยาบำรุงเลือดในสตรีตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย ต่อระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอด (A COMPARATIVE STUDY ON THE EFFECT OF DAILY SUPPLEMENT MEDICINE IN PREGNANT WOMEN WHO ATTENDING ANTENATAL CARE CLINIC AT THE DANSAI CROWN PRINCE HOSPITAL TO TSH HORMONE LEVEL IN NEWBORN INFANTS.)

นพ. สันทัต บุญเรือง
นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ
สูติ-นรีแพทย์

บทนำ

- การขาดสารไอโอดีนในสตรีตั้งครรภ์ จะส่งผลกระทบต่อสตรีตั้งครรภ์และทารก
  - สตรีตั้งครรภ์ เสี่ยงต่อการแท้ง การคลอดก่อนกำหนด หรือเกิดภาวะพร่องไทรอยด์
  - ทารก ทำให้เซลล์สมองไม่ได้รับการพัฒนา สติปัญญาหรือไอคิวต่ำ พัฒนาการล่าช้าหรือรุนแรงถึงปัญญาอ่อนได้
- WHO จึงแนะนำให้สตรีตั้งครรภ์และขณะให้นมบุตรต้องได้รับไอโอดีน 250 μg /วัน ซึ่งได้จากอาหารร่วมกับยาบำรุงเลือดที่ผสมไอโอดีน
- กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้สตรีตั้งครรภ์ต้องได้รับยาบำรุงเลือดที่ผสมไอโอดีน คือ Triferdine ซึ่งมีไอโอดีนเป็นส่วนประกอบ 150 μg /เม็ด โดยสามารถสั่งจ่ายได้ตามสิทธิการรักษาและเป็นยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ

บทนำ

- ในปีพ.ศ.2550-2552 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขตรวจพบว่า สัดส่วนของหญิงตั้งครรภ์ร้อยละ 61.3 58.5 และ 59.0 มีระดับไอโอดีนในปัสสาวะต่ำกว่า 150 µg/L ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ WHO กำหนด(ปกติต้องไม่เกินร้อยละ 50) และในปี 2553 พญ.อรพร ดำรงวงศ์ศิริ คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามธิบดี ม.มหิดล ได้รายงานพบว่าปริมาณไอโอดีนในน้ำนมแม่ มีค่าเฉลี่ย 55 µg/dl (ปกติควร>100 µg/dl)
- อ.ด่านซ้าย จ.เลย พบข้อมูลการตรวจระดับไอโอดีนในปัสสาวะของหญิงตั้งครรภ์ในปี พ.ศ.2557 -2559 พบว่า มีอัตราการระดับไอโอดีนในปัสสาวะต่ำกว่า 150 µg/L ร้อยละ 75 60 และ 31.6 ตามลำดับ ดังนั้น รพ.ด่านซ้ายจึงได้กำหนดให้ใช้ยา Obimin AZ® ที่มีไอโอดีนเป็นส่วนประกอบ 200 µg/เม็ด เป็นยาที่ต้องใช้ในสตรีตั้งครรภ์ ทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาความเหมาะสมในการใช้ยา เนื่องจาก Obimin AZ® เป็นยานอกบัญชียาหลักแห่งชาติและมีราคาสูงกว่า Triferdine

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบผลของการรับประทานยาบำรุงเลือด Triferdine และ Obimin AZ® ในสตรีตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้ายต่อระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอดเมื่อครบ 48 ชม. ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
- 2) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของสตรีตั้งครรภ์ที่อาจมีผลต่อระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอด
- 3) เพื่อศึกษาอาการข้างเคียงจากการทานยาบำรุงเลือด Triferdine และ Obimin AZ® ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

วิธีการ

- รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยโดยการทดลอง (Experimental Research)
- กลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกใช้ยา Triferdine และ Obimin AZ® สลับกันไปในแต่ละสัปดาห์
- ส่งตรวจระดับ TSH ในทารกแรกคลอดเมื่อครบ 48 ชม.
- ประชากรที่ศึกษา ได้แก่สตรีตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด้านซ้าย ในปีงบประมาณ 2561 จำนวน 385 คน โดยได้จากการคำนวณ ตามวิธีของ ยามาเน่ (Taro Yamane)
- สถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยสถิติ Independence t-test และ F-test
- ผ่านการพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์โดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สสจ. เลย

เกณฑ์การคัดเลือก

เกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ ได้แก่

- 1) เป็นสตรีตั้งครรภ์ ที่มาฝากครรภ์ที่ รพร.ด่านซ้าย อ.ด่านซ้าย จ.เลย
- 2) มาฝากครรภ์ครั้งแรกอายุครรภ์ < 20 สัปดาห์
- 3) ต้องการคลอดที่ รพร.ด่านซ้าย อ.ด่านซ้าย จ.เลย
- 4) ไม่มีโรคประจำตัวที่รุนแรง หรือมีข้อห้ามต่อการรับประทานยา

เกณฑ์การคัดออก ได้แก่

- 1) สตรีตั้งครรภ์ไม่สามารถทานยาบำรุงเลือดที่กำหนดให้ได้
- 2) แท้งหรือคลอดก่อนกำหนดอายุครรภ์ < 37 สัปดาห์
- 3) ไม่ได้คลอดที่ รพร.ด่านซ้าย อ.ด่านซ้าย จ.เลย

ผลการศึกษา

1. ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านข้อมูลทั่วไป

ข้อมูล	กลุ่มที่รับObimin AZ® (n= 199 คน)		กลุ่มที่รับ Triferdine (n= 198 คน)		p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.อายุ (ช่วงอายุ)					*.040
15-19 ปี	38	19.1	18	9.1	
20-25 ปี	45	22.6	58	29.2	
26-29 ปี	41	20.6	46	23.2	
30-34 ปี	50	25.1	56	28.2	
35-40 ปี	24	12.1	17	8.6	
>40 ปี	1	0.5	3	1.5	
2.ศาสนา					.997
พุทธ	198	99.5	197	99.5	
คริสต์	1	0.5	1	0.5	
อิสลาม	0	0	0	0	
3.สถานภาพสมรส					.510
โสด	15	7.5	15	7.5	
สมรส	176	88.4	179	90.4	
อื่นๆ	8	4.0	4	2.0	
4.การศึกษา					.617
ประถมศึกษา	35	17.6	34	17.1	
มัธยมศึกษาตอนต้น	53	26.7	68	34.3	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	50	25.1	47	23.8	
ปวช	12	6.0	12	6.0	
ปวส/ ปวท./ อนุปริญญา	14	7.0	13	6.6	
ปริญญาตรี	32	16.0	23	11.6	
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	3	1.5	1	0.5	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อมูล	กลุ่มที่รับObimin AZ® (n= 199 คน)		กลุ่มที่รับ Triferdine (n= 198 คน)		p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
5.รายได้ต่อเดือน					.229
ไม่มีรายได้	62	31.1	49	24.7	
≤ 2,500 บาท	14	7.0	24	12.1	
2,501 – 5,000 บาท	34	17.0	35	17.7	
5,001 – 10,000 บาท	46	23.1	52	26.2	
10,001 – 15,000 บาท	20	10.1	21	10.6	
15,001 – 30,000 บาท	18	9.0	9	4.5	
30,001 – 50,000 บาท	4	2.0	4	2.0	
50,001 – 100,000 บาท	1	0.5	4	2.0	
6.อาชีพ					.118
แม่บ้าน	43	21.6	33	16.7	
รับจ้างทั่วไป	18	9.0	36	18.1	
นักเรียน/นักศึกษา	7	3.5	7	3.5	
ว่างงาน/ไม่มีงานทำ	14	7.0	8	4.0	
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชนรายเดือน	11	5.5	7	3.5	
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชนรายวัน	3	1.5	5	2.5	
เกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	49	24.6	53	26.8	
เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	12	6.0	16	8.0	
ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	25	12.5	13	6.6	
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	14	7.0	15	7.6	
อื่นๆ	3	1.5	5	2.5	
7.พื้นที่อาศัย					.298
ต. ด่านซ้าย	56	28.1	53	26.8	
ต. อีปทุม	20	10.0	17	8.5	
ต. ปากหมัน	13	6.5	9	4.5	
ต. กกสะทอน	32	16.0	24	12.1	
ต. นาดี	10	5.0	7	3.5	
ต. โป่ง	17	8.5	21	10.6	
ต. โคกงาม	11	5.5	27	13.6	
ต. รังยาว	20	10.0	16	8.0	
ต. โพนสูง	17	8.5	20	10.1	
ต. นาหอ	3	1.5	4	2.0	

ผลการศึกษา 1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสตรีตั้งครรภ์

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัจจัยกลุ่มอายุของสตรีตั้งครรภ์กับระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอดของมารดาที่ทานยาบำรุงเลือด จำแนกตามกลุ่มอายุ

ตัวแปร	X	15-19	20-25	26-29	30-34	35-40	>40
		1.32	1.56	1.52	1.52	1.41	1.75
15-19	1.32	-	-.24*	-.20*	-.21*	-.21	-.43
20-25	1.56		-	.03	.03	.15	-.19
26-29	1.52			-	-.00	.11	-.22
30-34	1.52				-	.11	-.22
35-40	1.41					-	-.34
>40	1.75						-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. รูปเปรียบเทียบระหว่างระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอดเมื่อครบ 48 ชม. ในมารดาที่รับประทานยาบำรุงเลือด Obimin AZ® และ Triferdine

Group Statistics

	MEDICATION	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
TSH	Obimin AZ®	196	6.7548	4.14359	.29597
	Triferdine	191	7.1021	3.63459	.26299

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
TSH	Equal variances assumed	.076	.783	-.876	385	.382	-.34730	.39660	-1.12707	.43247
	Equal variances not assumed			-.877	380.832	.381	-.34730	.39593	-1.12579	.43119

3. ตารางที่ 3 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การคลอด อายุครรภ์ที่ฝากครรภ์ อายุครรภ์ที่คลอด ภาวะแทรกซ้อน และวิธีการคลอดต่อระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอด

ข้อมูล	กลุ่มที่รับObimin AZ® (n= 199 คน)		กลุ่มที่รับ Triferdine (n= 198 คน)		p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์(Gravida,G)					0.48
G1	65	32.7	53	26.8	
G2	89	44.7	85	42.9	
G3	29	14.6	40	20.2	
G4	11	5.5	14	7.1	
≥ G5	5	2.5	6	3.0	
2.จำนวนครั้งของการคลอด(Parity,P)					0.29
P0	154	77.4	140	70.7	
P1	31	15.6	44	22.2	
P2	10	5.0	12	6.1	
P3	4	2.0	2	1.0	
≥P4	0	0	0	0	
3.อายุครรภ์(GA)เมื่อฝากครรภ์ครั้งแรก					0.75
< 10 wk	104	52.3	109	55.1	
10 - < 12 wk	52	26.1	52	26.3	
12 - < 14 wk	13	6.5	14	7.1	
14 - < 16 wk	10	5.0	6	3.0	
16 - < 18 wk	12	6.0	9	4.5	
18 - < 20 wk	8	4.0	8	4.0	

ข้อมูล	กลุ่มที่รับObimin AZ® (n= 199 คน)		กลุ่มที่รับ Triferdine (n= 198 คน)		p-value
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
4.อายุครรภ์ที่คลอด(GA)					0.62
37 - 37 ⁺⁶ wk	56	28.6	42	25.3	
38 - 38 ⁺⁶ wk	51	26.0	59	28.4	
39 - 39 ⁺⁶ wk	48	24.5	49	25.1	
40 - 40 ⁺⁶ wk	36	18.4	37	18.9	
≥ 41 wk wk	5	2.6	4	2.3	
5.ภาวะแทรกซ้อนขณะฝากครรภ์					0.07
ไม่มี	176	89.8	169	88.5	
GDM	20	10.2	17	8.9	
GHT/CHT	0	0	5	2.6	
6.ภาวะแทรกซ้อนขณะคลอด					0.81
ไม่มี	179	91.3	173	90.6	
PPH	6	3.1	5	2.6	
Fetal distress	2	1.0	2	1.0	
Pre-eclampsia	8	4.1	11	5.8	
อื่นๆ	1	0.5	0	0	
7.วิธีการคลอด					0.20
ND	138	70.4	136	71.2	
VE	13	6.6	2	1.0	
C/S	44	22.4	53	27.7	
Breech assisting	1	0.5	0	0	

4. ผลการศึกษาอาการข้างเคียงจากการทานยาบำรุงเลือด

- ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาการข้างเคียงจากการทานยาบำรุงเลือดในกลุ่ม Obimin AZ® และ Triferdine

อาการข้างเคียงจาก การทานยาบำรุงเลือด	ยาที่รับประทาน		รวม
	Obimin AZ®	Triferdine	
ไม่มี	188(48.6%)	187(48.3%)	375(96.9%)
มี	2(0.5%)	8(2.1%)	10(2.6%)
เวียนหัว	1(0.3%)	1(0.3%)	2(0.5%)
รวม	191(49.4%)	196(50.6%)	387(100.0%)

$$\chi^2 = 0.54, df = 2, Sig. = 0.17$$

- ความสัมพันธ์ระหว่างอาการข้างเคียงจากการรับประทานยาบำรุงเลือดทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

วิจารณ์

- 1) มารดาตั้งครรภ์ที่ได้ยา Triferdine จะมีค่า TSH ในทารกแรกคลอดเมื่อครบ 48 ชม.เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ได้ Obimin AZ® เล็กน้อย
- 2) สตรีตั้งครรภ์ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี มีระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอดแตกต่างจากกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี, 26-29 ปี 30-34 ปี
- 3) อ.ด้านซ้าย มีพื้นที่ รายได้และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมาก แต่จากการศึกษานี้พบว่า ปัจจัยที่แตกต่างกันนั้น ไม่มีผลต่อระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอด
- 4) ไม่ได้วัดระดับฮอร์โมนไอโอดีนในมารดาตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์
- 5) อาการข้างเคียงไม่ต่างกัน แต่ไม่ได้ดู Compliance ของการรับประทานยา

สรุป

- ❖ การรับประทานยาบำรุงเลือด ObiminAZ® และ Triferdine ในสตรีตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่ รพร.ด่านซ้ายต่อระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอดเมื่อครบ 48 ชม. พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน
- ❖ ปัจจัยทั่วไปและปัจจัยเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ พบว่าส่วนมากไม่ต่างกัน แต่กลุ่มของสตรีตั้งครรภ์อายุน้อย จะมีผลต่อระดับระดับฮอร์โมน TSH ในทารกแรกคลอดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีอายุมากกว่า
- ❖ อาการข้างเคียงของการรับประทานยาทั้ง 2 ชนิด ไม่มีความสัมพันธ์กัน

